

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાખિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૨૩૩

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ યુરોપની ભાષા

વિષય દ - ૧૨

વિનોદભાળા મણુકો ૧ લો.

યુરોપની લડાઈ.

લેખક અને પ્રકાશક.

ચતુરભાઈ તારાચંદ શાહ.

— ૦:— ૦:—

સેક્રેટરી અંસાર- મુબારકમિત્રમંડળ કાળપુર અમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૧લી

પ્રત ૧૫૦૦

સંવત ૧૯૦૨

સને ૧૯૧૧

કીંમત ૦-૧-૦ એકઆના.

—મેમ્બરોને લલામણુ—

અમારા આ મંડળમાં એકઆનો બરી વારસીક મેમ્બર થનારને દરમહિને.

વિનોદમાળા.

નામની સીરીઝ આપવાનું અમે જે સાહસ લેઈએ છીએ તેના યોગ્ય ઘડો લઈ અમારા શુભેચ્છક મેમ્બરો પાતાના મિત્ર મંડળમાં આવે એક આનામાં મળતો લાભ જણાવી જરૂર એક મેમ્બર બીજા દસ દસ આહક કરી આપવાની મહેરબાની કરશે અને તેથી જેમ જેમ આહકોની સંખ્યા વધતી જશે તેમ તેમ અમે અમારા મેમ્બરોને સારો લાભ આપવાની ગોઠવણ કરવાં જઈશું માટે જરૂર દસ દસ મેમ્બરો કર લાવવાની પ્રતિજ્ઞા લઈ આગળ વધશે એવી આશા રાખી વીરમીએ છીએ.

—વિનોદમાળા—

મણુકો રજો.

અપ્રીક્ષની પહેલી લગભગ બહાર પડશે અને તે અમારા મેમ્બરોને તુરતજ પહેંચાડવામાં આવશે.

બહાર ગામના મેમ્બરો પોસ્ટ ખર્ચના ચાર આના મોકલી આપવા મહેરબાની કરશે.

લી.

સેક્રેટરી.

ખાસ વાંચવા લાયક અદ્ભુત નોવેલ.

મુંબઈની મોહિની.

આ નોવેલ વાંચવાથી તમને કેઈ જુદાજ, દિશાનું જ્ઞાન થવા ઉપરાંત અનેક કાવાદાવાથી ભરેલી દુનીયાદારીનું જ્ઞાન મળશે. તમે અનેક નોવેલો વાંચી હશે પણ આ નોવેલ એકવાર વાંચવાની ખાસ બલા મળુ કરીએ છીએ.

મંગાવનારે ચાઠીઆનાની ટીકોટો ખાડવી. લખો.

ગુજરાત એડવરટાઇઝાગ એજન્સી.

કાળુપુર-અમદાવાદ.

જાહેરખબરને લગતું તમામ કામ કમીશનથી કરનાર.

શયદો ન થાય તો પૈસા પાછા.

એક અજબ શોધ.

ગએલી આંખો પાછી મેળવી દુનિયાનું દિગ્દર્શન કરાવે તેવી મહાત્માની પ્રસાદી. પ.

મમીરાડાઈન.

અમો ખાતરીપૂર્વક જાહેર કરીએ છીએ કે આંખના પાકા ગ-એલા મોતીઆ તથા કુલાને વાઢકાપ વીના જડમૂળમાંથી ઉંખેડી નાંખે છે તથા શરૂ થવાને અટકાવી આંખોને જાળવી રાખે છે તેમજ નેત્રમાં થતાં તમામ દરદને નાબૂદ કરી તેજસ્વી બનાવે છે અમોએ બહુક દરદીઓપર અજમાવી અનુભવથી સીદ્ધ કરેલું છે માટે એકવાર વાપરી ખાતરી કરો કીમત ખાટલી ૧ ના રૂ. ૫ નાનીના રૂ. ૨૧૧ પોષ્ટેજ જુડ.

મદવજી કહાનજી અસરવાળા.

જોડીઆખબર-કરાંચી.

(૪)

વગર ઇન્જને વાળ કાઢવા માટે.

બાદશાહી સાબુ.

બાદશાહી સાબુ—સરાઈથી વાળ દુર કરવા માટેજ છે.

બાદશાહી સાબુ—ચામડીનો ચમસલી રંગ સખે છે. કાળી પડતી નથી.

બાદશાહી સાબુ—હીંદુસ્તાનમાં હજારો દુકાનોપર મળે છે.

બાદશાહી સાબુ—વાપરનારાઓ સપુર્ણ સંતોષ પામ્યા છે.

બાદશાહી સાબુ—ચામડીનાં તમામ દર્દ નાબુદ કરે છે.

બાદશાહી સાબુ—હર હરતે વાપરવાથી તુકશાન થતું નથી.

બાદશાહી સાબુ—ગુપ્ત ભાગોના વાળ સારી રીતે કાઢે છે.

બાદશાહી સાબુ—ત્રણ સાબુના બોક્સ એકનો રૂ. ૧) પા. ચારબાના હીંદુસ્તાનમાં જગે જગે વેચાવા માટે એજન્ટો નોંધાયે છે.

સાલએજન્ટ-સી. સી. મહાજન એન્ડ કંપની.

શેખ મેમણ સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

કારડ સાઈઝ કોમ્પ માત્ર રૂ. ૪ ફોટોગ્રાફ પાડવાના ન્યુ

છુપા કેમેરા.

હાલમાં વીલાયતથી મોટા ફેરાર સાથે કેમેરાના મોટા જથ્થો આવી પહોંચ્યો છે. આ કેમેરાથી નાનું બચ્ચુ પણ સહેલાઈથી ફોટો ઉતારી શકે છે. દોડતી ગાડી, ઉડતું પક્ષી વગેરેનાં સહેલાઈથી ફોટો ઉતારી શકાય છે. ફોટોગ્રાફ ઉતારવાની સપુર્ણ માહિતી ઘેર બેઠે શાખવી શક્તીએ છીએ. કેમેરા સાથે બ્રુશબન્ડર (જેના ફોટો લેવા છે તે જોવા માટે) માઉન્ટ ગલાસ, ડબલ કાર્ડ સલાઈડ, પ્લેટ, દવાઓ સાથે કોમ્પ રકત રૂ. ૪ પોસ્ટેટ દર્શાવાના.

સી. સી. મહાજન એન્ડ કું. શેખ મેમણ સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

યુરોપની લડાઈ.

(પ્રાર્થના.)

(૧)

રાજ વાજ શીરવાજ બ્રીટિશ ઇન્ધારી,
તપો અચળ અમાપ એ, રાજ્ય સુખકારી;
પ્રચંડ યુદ્ધ વિદારનાર, શ્હાય કરો ત્રિપુરારી,
અમરાજ વાજ જ્યોર્જને, તું રક્ષજે મોરારી.

x x x x

અન્યાય ને અસત્યથી, અભિમાનમાં છે ડોકલાં,
એ શત્રુનો સંહાર કર, એમ અમે સહુ બોલતાં;
આ હિંદી વશદારનો, તું સાચો છે શ્રી પ્રભુ હરી,
અમરાજ વાજ જ્યોર્જને, તું રક્ષજે મોરારી.

x x x x

બહાદુર હિંદી સરદારોને ઉપાલંભ.

(૨)

બહાદુર સરદારો શુરા લિહાયો લથીયાર,
આહો વીરો ધીરધારી કરો દુશ્મનોને ઠાર;

(૬)

મારી, કાપી, છુંદા, ચાંપી તમ કરો સમશેર,
રોળી ચોળીને રંગોળી, કરો શત્રુનો ઝેર.
કસીને વંગ, યુરોપી જંગ, ગરજવો બહાદુર;
એ સમશેર થા તૈયાર બતાવવા ત્હારું ત્યાં નર.

ગરબો.

(૩)

ઉઠો ઉઠો વીર સહુ સિંદનારે થાવો શુરા હુશીયાર
ચલાવો હથીયાર, બ્રિટીશ રણ યુદ્ધ જંગીયું. ૧
આર્ય ગૌરવ ખૂબ દાખવોરે, લડી શત્રુની સાથ
બીડી હૈડામાં હામ. બ્રિટીશ ૨
દોલ શરણાર્થ બહુ વાગતોરે, વળી પડ્યમના શોર
યુરોપી ચોદા ઝુઝીયા, બતલાવે બહુ જોર. (૨) બ્રિટીશ ૩
ગોળા ફેંકે ગગન ગાજતુરે, ખેલે વિમાની ખેલ
રણ ભૂમીને ગરજવતાં, ચાલી લોહીની રેલ. બ્રિટીશ ૪
ચાચ વડાકા તોપનારે, ઉઠો ક્ષત્રીના વંશ (૨)
બહાદુરી બતાવો યુરોપમાં, જગાવી મોટો જગન. બ્રિટીશ ૫
ક્ષાપ રજપૂત વળી ગુરખારે, કરો કેશરીયા રંગ
બુવો પૂર્વજોના ઉમંગનેરે, જોણે રાખ્યો છે રંગ. બ્રિટીશ ૬

રજપૂત સરદારોનું શુરાતન.

ઠટપટ જાનું, જંગમચાનું, કાયર ત્યાં નવ થાનું,
ક્ષત્રી બચ્યા, રણમાં સચ્યા, એ કહેવત બતલાનું;

આલો મારા, યોદ્ધા મારા, બહાદુરી બંતલાવો,
વશદાર થઈ ન્યાય ખિટીશના, રણમાંહિ ઝપલાવો.

યા હોમ કરી પડો આગે,
ડંકા વિજયના વાગે.

સરદાર—ખિટીશ કેરા રાજ્યથી, સુખી છીએ સહુ આપણે
એ ન્યાયીના પ્રતાપથી, નહિ દુઃખ છે કંઈ આપણે
જેની શીતળ છાયા સદા, પ્રસરી રહિ આ હિન્દમાં
તે કાજ આ સમશેર લઈ બહાદુર પડો મેદાનમાં
રણ ભૂમી છે રણપૂતળી, સાચી જનેતા સર્વદા
(ત્યાં) મરણ કદી જો નિપજો તો પામીએ સ્વર્ગ સંપદા
શુદ્ધ ક્ષત્રી કેરા બાળકો મરતા સદા રણક્ષેત્રમાં
રણથી બીકણુ જો બાયલા, (તે) પથ્થર સમ આ વિશ્વમાં
સીપાઈઓ—સમશેર અમ તૈયાર છે શત્રુને સંહારવા;
આ રક્ત અમ ઉછળી રહ્યું વશદારી બંતલાવવા.
ખિટીશ કેરા કાર્ય માટે શરીર આ તૈયાર છે;
એ શહેનશાહી વાજ કાજે અમપ્રાણુ આ હુશીયાર છે.

સરદાર—આપાશ મારા સામંતો ઘટેજ થાવું અમ છે,
થાશે વિજય ખિટીશનો એ સત્યવાનો નેમ છે.

આર્યબાળાઓ તરફથી હિંદી સરદારોનો સત્કાર.

આવો, આવો, સાહેલી સહુ પ્રેમ ભરી
પ્રેમ ભરીરે સહુ હોંશ ધરી.

આવો.

શુરા સરદાર સહુ આજ બતા

બય ખિટીશ વજાદાર થયા.

આવો.

કુલડે વધાવો સહુ હાઈ ઉર કબરાવો ખેના

આવો, ગાઓ, ગુણ પ્રેમ ધરી.

આવો.

પ્રેમી યુગલનો સંવાદ.

આળા --

વિચારો વાતથી બહાલા

પિડા અમ કરની બાળા;

કરી ખીત છેલ ના દેશો

જવાની વાત ના છેડો,

જશો જે નાથ છોડીને

દર્શિ હું પ્રાણ આ મારો;

જીવન તને આશર્યા જનું

સ્વીકારી સાથ લઈ આવો.

યુવક -

તજી શોકને ચીંતા

સુગી લે વાત તું મારી;

પરજ મુજ શીર છે ભાની

જવા વિણ ના ખીજ મારી.

મન્યું છે યદ્દ યુરોપે

ખિટીશ જર્મન વચ્ચે મારી

થયો હુકમ જવાનો ત્યાં

ખતાવવા હિંદ પ્રજાદારી.

આળા—હું તમે લગાઈમાં જવાના છો, હા? ત્યારે મારી

સ્થાતિ, વિરહિણીઆળા વિયોગમાં ઝૂરીઝૂરીને મેરવેની, આશાની જીવન
વેલ્લડી ઉપર લટકતી આળા નિરાશાના કૂપમાં પડકવાતી, ના નાથ ?
તમને નહિ જવા દઉં, મ્હારા જીવન આધાર તમારી સેવા બળવીશ,
તમે કહેશો તેમ કરીશ, પણ તમને નહિ જવા દઉં આવો આવો.

યુવક— બોલે શું ગોલ તું આવો

થઈ રજપૂતની આળા

મિંદણ થઈ બોલ બીરના

અરે શું બોલતી આળા.

મને લાગે છે કે તું શુદ્ધ ક્ષત્રાણી નથી. ખરી ક્ષત્રાણીઓ યુદ્ધમાં
જવાની કદિપણ ના પાડશેજ નહિ, તેના કલ્હરી શુરાતન બનાવી ખરા
રજપૂતોને ખરું શુરાતન ચડાવે છે શું? પૂર્વે થઈ ગયેલી ક્ષત્રાણીઓના
મતિલાસો તેં નથી વાંચ્યા ? પોતાના એકના એક નવ વિવાહિત પુત્ર-
ને અને પોતાના સૌભાગ્યના સ્વામીને યુદ્ધમાં જવા ઉપદેશ આપતી,
ક્ષત્રાણીઓની વાત નથી સાંભળી.

આળા— વાંચ્યું છે, સાંભળ્યું છે, પ્રેમવશ થઈને આ બધું બોલાયું
છે. તો નાથ ક્ષમા કરજો પણ હું તમને પુછું છું કે પૂર્વે ક્ષત્રાણીઓ
યુદ્ધમાં ઉતરી હતી કે નહિ.

યુવક—હા ! ઘણી ક્ષત્રાણીઓ કેશરીઓ કરી રણમાં ફટી હતી
અને શત્રુઓને હરાવ્યા હતા.

આળા—તો શું? હું ક્ષત્રાણી તમારી સાથે આવવાને લાયક નથી,
શું હું? મારી વશાધરી નહિ બતાવું, જે ખિટીશના ન્યાયી રાજ્યથી અ-
મારી સ્ત્રી જાતિને યોગ્ય ન્યાય મળ્યો છે. જે ખિટીશના નેક રાજ્યથી

આમારી અણુધણુ અનેઅસાન સ્ત્રી જાતિ કેળવણીના ચળકતા પ્રકારમાં આવી, પોતાનું કર્ણવ્ય બજાવતાં શીખી છે. અરે એટલુંજ નહિ પણ જે રાજ્યના પ્રતાપથી અમે આજ સ્વતંત્ર સુખો ભોગવી શકીએ છીએ. તો તે રાજ્યને સંકટ વખતે મદદગાર થવામાં જે અમે ગરલતી કરીએ તો અમારા જેવી કૃતદ્વી કોણ કહેવાય, માટે મને પણ સાથે લ્યો હું, ક્ષત્રાણી છું, યુદ્ધકળા બાણું છું, તો જરૂર આપને મદદગાર થઈશ.

યુવક—હાલનો સમય જોતાં, ત્યાં તમારાથી આવી શકાય તેમ નથી, માટે હવે હક છોડી દો ? તમે અહિં રહી તમારી શરજ બજાવો. લડાઈના શરો ખોલો, લોકોને બ્રિટીશ રાજ્ય પ્રત્યેની ખરી વશાદારી બજાવતાં શીખવો, અને એવા બીજા ઘણા કાર્યો તમારે અત્રે રહી બજાવવાનાં છે માટે તમે અહિં રહી તમારી ખરી વશાદારી બજાવો. ઠીક છે સમય ઘણો થયો છે. માટે હું રજા લઈશ, કારણ કે મારે હજી તૈયારી કરવાની બાકી છે.

બાળા—સુખેથી સિધાવો, અને ક્રાંતિની વિજ્યમાળા વરી વહેલા વહેલા પધારી અમને દર્શન દેજો.

શુકન જોઈને સંચરજો
વિજય કરી બહાલમ વેલા વાળજો.
સ્નેહિ સ્નેહ હૃદયમાં ધરજો
આવી દાસીને બહેલા મળજો
વશાદાર બ્રિટીશના કહેવાજો
બહાદુર થઈ શત્રુને સંહારજો

વિજયમાળા હ્યો આ સ્વીકારો
વશદાર થઈ કીર્તિ વધારો.

એક રાજ્ય કુટુંબની લડાઈને માટે વશદારી.

રાજા—સુણો સહુ સામતો મારા યુરોપે યુદ્ધ તો જાગ્યું
ખિટીશને રહાય. દેવાને, ચિત્ત ચંચળ થવા લાગ્યું
જમ્મશ હું માહરી જાતે, બતાવીશ ત્યાં વશદારી
સહુ આ રાજ્યને સત્તા, ખિટીશના નામપર વારી.
જવાની જેલને ઇચ્છા, કરો સહુ આજ તૈયારી
બતાવી બળ બહાદૂરી, કરો શત્રુવણી ખુવારી.

યુવરાજા—સુણો પિતા તમે મારા, અરજ એક સુતની આજે
રહો નિશ્ચિંત તમે અહિંયાં, જમ્મએ અમે યુદ્ધને કાજે
વહિલ છો આપ મારા, તમે શું યુદ્ધમાં જાશે
પછી શું કામના છીએ અમે જનશું બાળો.

કંવર—સુણો પૂજ્ય પિતાજી વચન.	અરજ ઉર ધારો.
છીએ આપ તણા અમે તન	"
નવ સમજો અજાની બાળ	"
અમે કાત્રાણીવણા સિંહબાળ	"
આપો. યુદ્ધે જવાની આજ્ઞા	"
જમ્મ શુર બતાવું જામમાં	"
છે બહાદૂર ખિટીશ મહારાજ	"
લડીએ જમ્મ રણમાં તે કાજ	"

જર્મન બળાને/કર્ક સંહાર
થઈશું સાચા અમે વશદાર.

સ્વરદાર—રણુ રમણી વરવા અમે, થયા છીએ તૈયાર
સમશેર આ હુશીયાર છે, કરવા શત્રુનો સંહાર
સિંહ સમા ગરજ અમે કરશું કિત્તમ કામ
બહાદુર ખિટીશ વીરથી, હુંએ છે અમલામ.

કુંવર—છીએ નહાના અમે ત્હોએ, ગણોને સિંહના બાળો
વળી રજપૂતના જાયા, નહિ કાચા જરી જાણો.
જવાને ઘો હવે હુકમ, નહિ કાંઈ દિલમાં આણો
હાડીશું શત્રુ સંગાથે, તમે નિજ કિરમાં માનો.

ચામ—શાખાશ પુત્રો માહરા, આજ આનંદ થાય છે;
મુજ ફૂળદિપક છે તમે નિશ્ચય હવે તો થાય છે.
સિધાવો આજ સુખેથી યુરોપી યુદ્ધને કાજ
રહી ખિટીશ છાયામાં હડો નીજ જીવની સાટે.

યુવરાજ અને યુવરાણી.

યુવરાજ—વાગી જોને વીરહાક રણુ જંગમાં
બહાલી જાવું મ્હારે તે પ્રસંગમાં
ખિટીસના વશદાર થઈ જાવું
વીર હાક જઈ ત્યાં ગરજાવું.

યુવરાણી—મલે સિધાવો, કિર્તી ગજવો વિજય વરવાવો
સ્વામી યુરોપી જંગમાં. (૨)

સેવા સ્વીકારી, ઘસી વમારી, લેશો પિયુવમ સંગમાં. [વાગી.

યુવરાજ—વાહ, ધન્ય છે. ક્ષત્રાણી ધન્ય છે. તમને એમજ શોભે. યુદ્ધમાં જતાં પોતાના સ્વામીને જે ક્ષત્રાણીઓ શુરાવન આપે છે તેજ ખરી ક્ષત્રાણીઓ કહેવાય. પણ તમને ત્યાં સાથે લઈ જતું બને તેમ નથી. માટે તમે અહિં રહી તમારું કર્તવ્ય બજાવો.

યુવરાણી—સ્વામી હું સ્ત્રી છું પણ સિંહણ છું એમ ચોક્કસ માનજે, યુદ્ધકળાને સારી રીતે જાણું છું. શું પૂર્વે સ્ત્રીઓ લડાઈમાં ન્હોતી કિતરી ? શું આર્ય રમણીઓએ પોતાનું શુરાવન બતાવી ઇતિહાસના પટપર પોતાનું પવિત્ર નામ અમર નથી કરી ગઈ ? તો નાથ હું પણ તેજ વંશની શુદ્ધ ક્ષત્રાણી છું. માટે તમે મને સાથે લેશો એવી આ દાસીની દીનવાણી છે.

યુવરાજ—તે ખરું ? પણ હાલનો સમય જોતાં તમને લઈ જવા હું ઉચીત ધારતો નથી. માટે જો તમે મારી આજ્ઞામાં હો તો એ હઠ છોડી દો.

(એટલામાં રાજ્યભાતા પોતાના નાના કુંવરને લઈને આવે છે.)

રાજ્યભાતા—ચીરંજીવ બેટા ? વાર આજે મેં સાંભળ્યું છે કે તમે બંને ભાઈઓ યુરોપની લડાઈના મેદાનમાં જવાના છો.

યુવરાજ—હા માજી ? અને તે આપને નિવેદન કરવાને હું આપની પાસે હમણાંજ આવતો હતો, પરંતુ એટલામાં તો આપ જાતેજ વસ્તી લઈને અત્રે પધાર્યા.

રાજ્યભાતા—કેમ નહિ, જે ક્ષત્રાણીના દુર્વીર બાળકો, લડાઈમાં જતા હોય તે ક્ષત્રાણીને તે દિવસ ઘણોજ આનંદદાયક હોય છે કે તેવો આનંદ એક પુત્રના જન્મ વખતે પણ નથી હોતો. માટેજ હું હર્ષના

આવેશથી એકદમ સારી પાસે આવી છું. ખરેખર મારા કુળદાપક બે-
ટાઓ તમે આજે તમારી જન્મેવાની કુખને દિપાવવા માટે બહાર આવ્યા
જાણી મને અપૂર્વ આનંદ થાય છે. ખરી ક્ષત્રાણીઓનાં બાળકો આવા
પીર જ હોય છે અને તેઓ કદી પણ પોતાની માતાની કુખને એળ
લગાડવા જ નથી. માટે તમે સુખેથી સિધાવો અને આનંદની સાથે
નામદાર લહેનશાહ બ્રિટીશની મદદમાં જાઓ, મારી કુખને દીપાવો.
છેવટે એટલું જ કે, જો તમે મારું દુધ પીધું હોય તો લગાઈમાં પાંચી
પાની કરશો નહિ. હ્યો આ વિજયમાળા અને જાઓ પ્રતેહ કરો.

રાજ્યમાતા—જાઓ કુળ દિપક બેટા સુખે સિધાવો,

બતાવી શુરવીરતા મુજ કુખ દિપાવો;

વિધ્તા તમારા સહુ હરશે મોરારી,

સ્લાય વિભુ થશે શત્રુ સંહારી.

જાઓ.

બ્રિટીશ રાજ્યસત્તા થકી થાશે તમ ઉદ્ધાર,

એ બહાદુરનાં બળ થકી હોશે જયજયકાર;

મરજો પણ પાંચી પાની ના કરજો,

ક્ષત્રાણી કેરી ન કુખ લગવજો;

આજે જ મારી જાઓ સુખે સીધાવો.

જાઓ.

યુરોપની લડાઈ સંબંધી જાણવા યોગ્ય

કેટલીક માહિતી.

લડાઈ ભગવાનું કારણ.

આખી દુનિયામાં હાલમાં યુરોપી પ્રજા ધણા મોટે ભાગે રાજ્ય કરે છે. તેમાં ઇંગ્લાંડનું રાજ્ય સર્વથી મોટું અને મહા સત્તાવાન છે. યુરોપમાં ધણાં રાજ્યો છે. તેમાં ઇંગ્લાંડ, ડેન્માર્ક, જર્મની, ફ્રાન્સ, પ્રુશીયા અને આસ્ટ્રીયા મુખ્ય છે. આ રાજ્યોમાં યુરોપખંડ બહારના ધણા દેશોમાં રાજ્ય કરે છે. આપણું હિંદુસ્તાન નાગદાર બ્રિટીશ સરકારના હાથમાં આવ્યું ત્યારથી આપણા દેશમાં સર્વત્ર શાન્તિ પ્રસરી રહી છે. એટલું જ નહિ પણ કળાકૌશલ્યમાં અને વિદ્યાવૃદ્ધિમાં પણ આપણા દેશ સારી રીતે આગળ વધતો જાય છે.

બધા ખંડોમાં સુધારા વધારામાં અને કળાકૌશલ્યમાં યુરોપ આગેવાન ખંડ છે. સઘળી યુરોપીયન પ્રજા સુધરેલી અને કેળવાયેલી છે. એ દેશની જુદી જુદી પ્રજા વચ્ચે હાલમાં ભયંકર યુદ્ધ ચાલુ છે. અને આ યુદ્ધમાં ઐરિશ્ચિટન પણ મંડેલાયુ છે. જેમ અંગારાની એક ચીણગારીથી ધણીવાર નાશકારક આગો ઉદ્ભવે છે તેજ પ્રમાણે એક ન્હાની વાતમાંથી આ મોટી અને ત્રાસદાયક લડાઈ જાગી છે. યુરોપખંડમાં સરવીયા નામનું નાનું રાજ્ય ઓસ્ટ્રીયન શહેનશાહની લગોલગ આવેલું છે. આ બન્ને રાજ્યો વચ્ચે બનાવ સારો નહોતો. રાજ્યક્રિય કાવાદાવાના પરીણામે ઓસ્ટ્રીયાના પાટલી કુંવર અને તેમની પત્નીના ખૂન થયાં. ઓસ્ટ્રીયન સરકારના મનમાં એમ આવ્યું કે સરવીયાનો આ કાવતરામાં હાથ છે અને તેથી આ રાજ્યે સરવીયા ઉપર તેના ખુલાસા સાથે એક ચઢી મોકલી હતી તે ધણી જ નહોતી અને બ્યાન્ની હતી તે બધી વર્તમાન પેપર વિગેરેમાં પ્રગટ થઈ ચુકી છે. એટલે તે લખવાની બન્ને જરૂર નથી.

હવે જર્મની, ઓસ્ટ્રીયા અને ઇટાલી વચ્ચે એકબીજાને આશ્રતના સમયમાં મદદ કરવાનો કરાર હતો. ઓસ્ટ્રીયાએ આ બાબતમાં જર્મનીની સલાહ લીધી અને તેની સલાહને અનુસરીને સર્વીયાના જવાબને અસંતોષકારક ગણી તેની સામે લડાઈ જાહેર કરી, જર્મની યુરોપમાંના મોટા રાજ્યમાનું એક રાજ્ય છે તેના આપણા જાણવામાં છે. હવે આ દેશ પોતાની ખુદ્દિબળ વડેપાર રાજગાર, કળા કૌશલ્ય વિગેરેથી વિખ્યાત છે. જર્મન શૈક્ષણિકતા નામ વીલીયમ છે. અને તે કેસરને નામે ઓળખાય છે આ રાજા બાહોશ કેળવણી અને મજામુત મનનો છે પણ તે વદન સ્વચંદી, જક્ષી અને આપખુદી છે. કેસર લડાઈ જગાડવાને ધણા વખતથી તૈયારી રહ્યો હતો અને તક શોધ્યા કરતો હતો. તેથી આ વખતે પોતાની મુશ્કેલી આવી જાણીને ઓસ્ટ્રીયાને પોતાનું હથિયાર બનાવ્યું. રશીયા અને સર્વીયા વચ્ચે ઘણા સારા બનાવ હોવાથી રશીયાને આ વાત રહી નહિ. અને તેણે પોતાના રાજ્યમાં લશ્કર એકઠું કરવા માંડ્યું. જર્મનીને તો “બાવનું હતું અને વેંદે કહ્યું” તેના જેવું થયું તેણે રશીયાને લશ્કર એકઠું કરવાનું કારણ પૂછ્યું અને તેનો જવાબ તુરત માંગ્યો. અને ત્યારબાદ રશીયા સાથે લડાઈ જાહેર કરી.

ફ્રાન્સ, ઇંગ્લાંડ, અને રશીયા “ટ્રીપલ એલાયન્સ” ના લખતથી એકબીજાને મદદ કરવાને બંધાએલા છે. આથી ફ્રાન્સે પોતાનું લશ્કર એકઠું કરવા માંડ્યું. જર્મનીએ ફ્રાન્સ સામે લડાઈ જાહેર કરી સઘળાં રાજ્યો વચ્ચે થએલા એક લખતની રચે બેલ્જિયમ નામના રાજ્યને હમેશાં તટસ્થ રાખવું અને તેને છેડવું નહિ એમ નક્કી થયું હતું, પરંતુ જર્મનીએ આ શરતનો ભંગ કર્યો. જર્મનીનું આ કૃત્ય ધણું

જ ઠપકા પાત્ર છે જર્મન પ્રજા ધણી ફેળવાએલી અને શુદ્ધિશાળી ગણાય છે પણ તેમણે આ લખતનો ભંગ કરવાથી ખુલ્લું સાબીત થાય છે કે, જર્મનો નીતિ અને સત્યને ચાહનારી પ્રજા નથી, કેસર પોતાના લશ્કરને ફ્રાન્સ ઉપર હુલો કરવા બેલજીઅમને રસ્તે વધ જવા તૈયારી કરવા માંડી વળી હુવદમાં બેલજીઅમને નેણે જાગ્યાયું કે આ પગલાંથી બેલજીઅમને જે કાંઈ તુકશાન થશે તે જર્મની ભરપાઈ કરી આપશે. બેલજીઅમે આ વાત માન્ય કરી નહિ અને બાહ્યર તેમજ શુરવીરોને છાજે તેવી રીતે જાગ્યાયું કે જે જર્મની આગળ વધશે તે બેલજીઅમ પ્રજા હેઠ સુધી લડશે જર્મનીએ તે છતાં પોતાનું લશ્કર બેલજીઅમમાં દાખલ કર્યું.

આપણા નામદાર બ્રિટીશ સરકાર અદલ ઈન્સાફી તેમજ એક વચની તરીકે મશહૂર છે તેથી તેણે જર્મનીના આ પગલાંને અન્યાયી અને જુલમી લેખા ચોવીસ કલાકમાં તાબડોતોળ જવાબ માંગ્યો. જર્મનીનું અંતઃકરણ નિર્મળ ન હોવાથી સંતોષકારક જવાબ ન આપતાં બેલજીઅમને રસ્તે પોતાનું લશ્કર ફ્રાન્સ તરફ લઈ જવું જારી રાખ્યું. પ્રતાપી બ્રિટીશ સરકારથી આ ખયાયું નહિ અને તેથી જર્મની સામે લડાઈ જાહેર કરી; જર્મની અને બેલજીઅમ વચ્ચે યુદ્ધચાલ્યું, જર્મની આગળ બેલજીઅમ કાંઈ ગણતરીમાં ગણાય નહિ. છતાં પણ ઈશ્વર હમેશાં સાચાનેજ ચારી આપે છે તેમ બેલજીઅમ પ્રજાએ જર્મન લશ્કર સામે મરદાનગી બાહોશીથી ટક્કર ઝીલી અને જર્મનીને ત્રાહે ત્રાહે પોકરાવી, જર્મનીની નેમ ફ્રાન્સનું પાટનગર પેરીસ લેવાની હતી તે બર આવી નહિ, કારણકે જ્યારે જર્મની, ફ્રેન્ચ અને બેલજીઅમ લશ્કર સાથે

હાડતું હતું ત્યારે આપણી નામદાર સરકારે મિત્ર રાજ્ય ક્રાન્સને મદદ કરવા પોતાનું લશ્કર ક્રાન્સમાં ઉતાર્યું. બ્રિટીશ અને ફ્રેન્ચ લશ્કરે સમગ્ર બળથી જર્મની સામે લડવા માંડ્યું. જર્મન લશ્કરની સંખ્યા ઘણી મોટી હોવા છતાં પણ તેને પાછા હટવાની ફરજ પડી અને હજુ પણ પાછું હટતું જ જાય છે.

આપણું બ્રિટીશ નૌકા સૈન્ય એટલું બધું બળવાન છે કે તેનાથી હરી જર્મન નૌકા સૈન્ય ઉતર સમુદ્રની એક નહેરમાં ભરાઈ બેઠું છે અને ખુસ્લી લડાઈમાં ઉતરવા હિમત ધરતું નથી. આજસુધી બ્રિટીશ અને જર્મન નૌકા સૈન્ય વચ્ચે જેટલી લડાઈઓ થઈ છે તેમાં બ્રિટીશ સરકારની હમોશાં રહેલ થઈ છે, એટલું જ નહિ પણ જર્મનીના મોટા અને સારા લડાયક વડાણોમાંના ઘણા નાશ પામ્યા છે. નામદાર બ્રિટીશ સરકાર પોતાના એક નૌકા સૈન્યના બળવડે દરિયા ઉપર કેટલી સત્તા ધરાવે છે તે એટલા ઉપરથી સિદ્ધ થશે કે એટલિન્ટનો દુનિયાના સમગ્ર દેશો જેડેના વહેવાર અને વહેપાર ચાલુ છે. હિંદુસ્તાનથી દર અઢવાડીએ લોકો અને ટપાલ નીયમિત રીતે આવે જાય છે. બ્યારે આપણા જર્મનીના “ ચોરની મા કોડીમાં મ્હોં ઘાલી રહે” તેમ બીજા દેશો જેડેના વહેવાર તથા વહેપાર વદન કપાઈ ગયો છે.

હિંદુસ્તાનમાંથી હજારો માણસોનું લશ્કર આ યુરોપીઅન લશ્કરમાં ભાગ લેવા જઈ પહોંચ્યું છે. નામદાર બ્રિટીશ સરકારે, આપણા બહાદુર હિંદી લશ્કરને આ યુરોપીઅન લડાઈમાં ભાગ લેવા દીધો છે એ કદાચ જેવી તેવી વાત નથી. આ હકથી આપણે હિંદીવાનો મગર થયા છીએ, વળી ખાસ ખુશી થવા જેવી બીના તો એ છે કે જે આશા

આપણે રાખી હતી તેના કરતાં પણ અધિક બહાદુરી અને જુસ્સાથી હિંદી લશ્કર લડે છે. હિંદી લશ્કરનાં વખાણુ ઠેર ઠેર થાય છે “વિક્ટોરિયા ક્રોસ” નો ચાંદ લડાઈમાં અસાધારણ બહાદુરી બતાવે તેને આપવામાં આવે છે આવું મોટું માન આજ સુધી કોઈપણ હિંદીને મળ્યું નથી તે આ લડાઈમાં આપણા હિંદી યુરવીરોએ અસાધારણ બહાદુરી બતાવીને મેળવ્યું છે, એ ખરેખર આપણે ખુશી થવા જેવું છે.

નામદાર અંગ્રેજ સરકારે આ લડાઈમાં ભાગ ન લીધો હતો તો જર્મની પોતાના કપટી દાવામાં શવી જત તેમ હતું કારણકે જર્મનીની વર્તણૂક વદન અન્યાયી અને આપખૂટી હતી. અંગ્રેજ બચ્ચો સત્યને અને ન્યાયને ખાસ ચાહનાર છે તે આ સાંખી શક્યો નહિ, અને જર્મનીને સીકસ્ત આપવા તેણે લડાઈના મેદાનમાં ઝંપલાવ્યું, આથી જર્મનીની બધી બાજુ ઉંધી વળી ગઈ અને તેને સખત યટકો પડ્યો. આપણા માનવંતા નામદાર શહેનશાહ જ્યોર્જ પાંચમાં સત્ય નીતિ અને ન્યાયની ખાતર લડે છે એટલે જર્મનીનો પરાજય થવાનો એ ચોક્કસ છે. હાલ કદાચ તે શય્યો છે પણ આખરે તેનો મરાજમજ છે જેમકે દીપક ખુઝવાનો હોય ત્યારે વધારે પ્રકાશ આપે પણ અંતે તેનો પરાજય છે એ વાત ચોક્કસ છે.

જર્મની પોતાની મુરાદમાં શય્યું નહિ છતાં પણ દાવપેચ રમવા શરૂ રાખ્યા. ઇટલી તુર્કસ્તાન ઉપર પોતાના વરજથી લડાઈમાં ભાગ લેવા જર્મનીએ દબાણ કરવા માંડ્યું. ઇટાલીઅન સરકારે આ લડાઈથી અલગ રહેવા નિશ્ચય કર્યો છે પરંતુ જર્મનીના રંદમાં ભોળું તુર્કસ્તાન સપડાયું. તુર્કી સરકારના ચોક્કસ પગલાંઓથી આપણી માયાળુ સરકારને

તેના સામી લડાઈ જાહેર કરવાની ડર પડી. આપણા દેશના સઘળા મુસલમાન ભાઈઓ અને તુર્કસ્તાનના ડાહ્યા રાજદારીઓ, તુર્કસ્તાનના આ પગલાંને આત્મઘાતીક લેખે છે. આપણા દેશના મુસલમાન ભાઈઓની વર્તણૂક ખરેખર પ્રશંસાપાત્ર છે. આખા દેશમાં ઠેર ઠેર સભા ભરી, મુસલમાન ભાઈઓએ નામદાર તુર્કી સરકારના આ પગલાંને ઠપકાપાત્ર ગણ્યું છે અને ગોતાના પવિત્ર ધર્મના ડરમાન મુજબજ વતી આપણા મહાન શહેનશાહ જ્યોત્સના પાંચમા વરજ ખરા જ્યોત્સનાની વશદારીની લાગણી પ્રદર્શિત કરી છે.

હિંદમાં લડાઈની અસર.

હવે હિંદુસ્તાનમાં લડાઈથી શી અસર થઈ છે તે જાણીએ. નામદાર બ્રિટીશ સરકારના તેક અમલથી અને દુરઅંદેશી ભરેલી રાજ્યનીતિથી આપણા દેશમાં રેવતને કેળવણી આપવા સતત પ્રયાસ ચાલુ છે. છતાં પણ દેશમાં હજુ ખીનકેળવાએલ વર્ગ મોટા છે આ વર્ગ એવી જાતનો છે કે તેમને પોતાની ચતલખ સિવાય જાન્યું જાન હોતું નથી એટલે જે જે અજવાળા અને ગણાટા ઉટે છે તેને ખીચારાઓ ખરા માની પોટા ગભરાટમાં પડે છે, આવી ગપો ઉડાડનાર મૂર્ખ અને અવીચારી પુરૂષો સારાસારના વિચાર નહિ કરતાં પોતાને હાથેજ પોતાના પગપર કુલાડો મારે છે. આવી ગપો ઉડાડવાથી, અને માનવાથી, આપણા ગરીબ વર્ગને અને વહેપારને ઘણુંજ નુકશાન થાય છે, સર્વ કેળવાએલા અને સમજુ વર્ગની ખાસ ડરજ છે કે, આવા ગપગોળાઓનો પ્રચાર એક અટકાવો. તેમજ વખત શોજલ પાડી ગભરાટમાં પડેલા લોકો સાથે વાતો કરી અગર બ્રાહ્મણ આપી તેમની શંકાઓનું નિવારણ કરવું.

આ સંબંધમાં ભાવનાગરના નામદાર મહારાણીથી નંદકુંવરના “ હિંદી શ્રિદીપ વિક્રમ ” નામનું સાપ્તાહિક પત્ર બહાર પાડી લોકોમાં મશ્વરો વહેંચી કેટલીક સત્ય વાતને પ્રચાર કરી રહ્યા છે તે માટે તેમને ખાસ ધન્યવાદ ધટે છે. આપણો દેશ રાજ્યભક્તિમાં મશહુર છે, અને જો ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે આપણે ધરજી અદા કરતાં રહીશું તો આપણે રાજ્ય માટે ધરજી બળવવા ઉપરાંત દેશ પ્રત્યે પણ ધરજી બળવવી ગણાશે. કારણકે તેમ ક્યારેય ગપગોળાનો પ્રચાર અટકી લોકોમાં ફેલાતો ગભરાટ બંધ થશે અને આપણા દેશને વેપાર રોજગારમાં આવા બારીક સમયમાં મોટો ટેકો મળશે.

હાડાઈના સમયે દરેક જાતની ચીજોના ભાવમાં વધારો થતાં જાય એ બનવા જોગ છે અને તેમાં પરદેશમાં બનતી ચીજોના ભાવમાં વધારો અવશ્ય થાય છે તોપણ શરૂઆતમાં જે ભાવ વાલ વધ્યા હતા તે સરકારના અને પ્રજાના ભલા અને ન્યાયી અમલદારોએ તેના ઉપર અંકુશ મુક્યો હતો તેથી પાછા ભાવ રીતસર રહ્યા હતા.

આ સમય આપણી રાજ્યભક્તિ સાર ખરી કસોટીનો છે અને તેથી આપણાથી બને તે રીતે નામદાર સરકારને મદદ કરવી એ આપણી મહાન ધરજી છે. ઈંગ્લાંડ દુનિયાના ઘણા દેશો ઉપર રાજ્ય ચલાવે છે અને તેના વાળાના દરેક દેશ જેવા કે—આસ્ટ્રેલિયા કેનેડા અને ન્યુઝિલેન્ડ, સાઉથ આફ્રિકા વિગેરે અનેક દેશો પોતાની ધરજી બળવે છે અને આપણા દેશની વર્તણૂક અને વાજ વરજની લાગણી પણ ખરેખર પ્રશંસાપાત્ર છે. નામદાર સરકારે હાડાઈના અત્રે સંકટ નિવારણ કરી સર્વત્ર ઉધાડ્યાં છે અને આપણા લોકો ચત્તારિયત મદદ આપતા આવ્યા છે.

લડાઈમાં બહાદૂર શુરવીરો મરે છે અને ધાયલ થાય છે અને તેમના ઉપર આધાર રાખતા કુટુંબો નિરાધાર થઈ પડે છે તેવાઓ અને લડાઈના સખાએ સંકટમાં આવી પડેલાઓને મદદ કરવાની આ જાડોની મૂખ્ય નેમ છે માટે આપણા દેશના સર્વ સ્વદેશાભિમાની અને રાજ્યભક્ત સ્ત્રી પુરુષોની ખાસ ફરજ છે કે, આ જાડોમાં નાણું ભરી ભરાવી અને તેટલી મદદ આ જાડોને કરવી. બસ છેવટે પ્રભુ પ્રાર્થના છે કે—

ખ્રિષ્ટીશ રાજવાળને પ્રભુ તું રક્ષજો
 શહેનશાહ જ્યોજને વિજય તું બક્ષજો
 પ્રચંડ દુષ્ટ શત્રુ દળનું બળ તું ભક્ષજો
 બહાદુર ખ્રિષ્ટીશ સૈનીકોને જય તું અર્પજો

ખ્રિષ્ટીશ હીંદ દેવની

ધ્વજ અમર નરેશની

વિજયી રહો હમેશની કૃપા સમર્પજો.

God Save the King.

“ ભવિષ્યોદય દર્પણ. ”

ભૂતભવિષ્ય અને વર્તમાનકાળની ખીના જાણવાને પ્રકૃત એક જ્યોતિષ સાસ્ત્ર છે અમારા કાર્યાલયમાં યુરોપીયનો રાજ રજવાડાઓ વમીલ બેરીષ્ટરો ધર્મ ગુરુઓ ઈન્જિનરો માસ્તરો આર્ટીસો વીગેરે અનેક પ્રવિધીત ગૃહસ્થો તરફથી સરકારીકંટો મળેલાં છે. તે જાણવાથી ખાત્રી થએં ઘણી જગ્યાએથી કંટાળી ગયેલાઓએ એક વખત અમારી સાથે અનુભવ મેળવીને ખાત્રી કરવી જન્મેત્રી પ્રશ્નોત્તરી વર્ષગણ વીગેરે અનાવનાર તથા જ્ઞાનાર તેમજ એક પ્રશ્ન ઉપરથી આખી છંદગીતો વર્તારો કરી હરકોઈ પ્રશ્નનો ખુલાસો યોગ ઉપચાર સાથે કરીને મન સંતોષ કરવામાં આગસે ભાવિના ભાવ જાણ્યા સીવાય અનેક દુઃખથી પીડાતા મનુષ્યોને માટે એક ઉમદા વક છે. વધુ લકીકૃત જાણવાને માટે અંકુશ આનાની ટીકીટ મોકલી પ્રાપ્તિ લીધે મંગાવો જુઓપ માટે ટીકીટ ખીડવી જૂલતાજ નહીં.

જ્યોતિષી ગેવાશંકર ભવાનીશંકર

કે: છાપરીઆસેરી સુરત.

ઈનામી પ્રશ્નમાળા.

પ્રશ્ન ૧૯૦—વિદ્યાર્થીઓનું કર્તવ્ય—(નીર્ઘેષ) આખો કુદસંકેપ કાગળ ભરાય તેટલો.

પ્રશ્ન ૨૦૦—શ્રીકર્તવ્ય—(કવિતા)—૮ કડી

પ્રશ્ન ૩૦૦—ખાળકોને ઉપયોગી ૧૦ નિયમો.

પ્રશ્ન ૪૦૦—આપણને કઈ ચીજ વિના ખીલકુલ ન ચાલે.

પ્રશ્ન ૫૦૦—અમદાવાદ કોણે કઈ સાલમાં વસાવ્યું.

આ પાંચ પ્રશ્ન લખી મોકલનારને રૂ. ૨-૦-૦ રોકડા ઇનામ આપવામાં આવશે.

ત્યાર પ્રશ્ન—રૂ. ૧-૦-૦ આપવામાં આવશે.

ત્રણ પ્રશ્ન—એક ફેન્સી રમાલ આપવામાં આવશે.

બે પ્રશ્ન—એક વાંચવા લાયક પુસ્તક મોકલવામાં આવશે.

એક પ્રશ્ન—વાળાને એક ન્હાનીપુત્ર આપવામાં આવશે.

પ્રશ્ન લખી મોકલનારાઓએ એક આનાની ટીકાટો ખીડવી જો ટીકાટ ખીડેલી નહિ હશે તો ઇનામ ઉપર હક રહેશે નહિ.

જેના પ્રશ્નો પાસ થશે તેનેજ ઇનામ મળશે.

પ્રશ્નના જવાબ માર્ચની ૨૫મી સુધીમાં આવીજવા જોઈએ અને ત્યારપછી આવશે તેના દાખલ કરવામાં નહિ આવે.

આ પ્રશ્નમાળાની હરીજાઈમાં દરેક જણ દાખલ થઈ શકે છે.

સેક્રેટરી સંસાર સુધારક મિત્ર મંડળ

કાલુપુર—અમદાવાદ.

સમાપ્ત.

